

VALSTS KONTROLE
Revīzijas un metodoloģijas departaments

Skanstes iela 50, Rīga, LV-1013; tālr. 67017500; 67017504; e-pasts: pasts@lrvk.gov.lv

Rīgā

29.04.2022. Nr. 2.4.1- 36/2021/ATZ/25

Centrālās vēlēšanu komisijas
priekšsēdētājai Kristīnei Bērziņai
cvk@cvk.lv

ATZINUMS

Par Centrālās vēlēšanu komisijas 2021. gada pārskata sagatavošanas pareizību

Atzinums bez iebildēm

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 2.punktu un Valsts kontroles 2021. gada un 2022. gada darba plāniem, ir veikta finanšu revīzija "Par Centrālās vēlēšanu komisijas 2021. gada pārskata sagatavošanas pareizību", kas ietvēra finanšu pārskata, tajā skaitā pārskata par finansiālo stāvokli 2021. gada 31. decembrī, pārskata par darbības finansiālajiem rezultātiem, pašu kapitāla izmaiņu pārskata, naudas plūsmas pārskata un finanšu pārskata pielikumu, kā arī budžeta izpildes pārskata, tā pielikuma un vadības ziņojuma pārbaudi.
2. Revīzijā tika gūta pārliecība, ka finanšu pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Centrālās vēlēšanu komisijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un Centrālās vēlēšanu komisijas darbības finansiālajiem rezultātiem un naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 2021. gada 31. decembrī, un ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Atzinuma bez iebildēm pamatojums

3. Revīzija ir veikta saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem, ievērojot neatkarīgiem revidentiem noteiktās ētikas prasības. Valsts kontroles atbildība, kas izriet no standartu prasībām, ir aprakstīta tālāk šī atzinuma sadaļā *Valsts kontroles atbildība*, kā arī revīzijas ziņojumā. Revīzijā ir iegūti pietiekami un atbilstoši pierādījumi, kas nodrošina pietiekamu pārliecību, lai sniegtu atzinumu.

Galvenais revīzijas jautājums

4. Galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas saskaņā ar revidenta profesionālo spriedumu ir kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijas kontekstā nozīmīgi jautājumi, par kuriem ziņo revidējamās vienības vadībai un kuriem revidents ir pastiprināti pievērsis uzmanību. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums.

5. Jautājums, kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija nozīmīgs, veicot finanšu revīziju par 2021. gada pārskatu, ir Centrālās vēlēšanu komisijas budžeta izpildes analīze par:
 - kopējā piešķirtā budžeta izmaiņām un izpildi;
 - Centrālās vēlēšanu komisijas pieeju, ziņojot par apstiprinātajiem mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem.
6. Īstenojot Latvijas Republikas Valsts kontroles darbības stratēģijā 2022.-2025. gadam paredzēto, šajā revīzijā pastiprināti tika pievērsta uzmanība Centrālās vēlēšanu komisijas budžeta izpildes analīzei ar mērķi modelēt pieeju, lai nākamajā stratēģijas periodā Valsts kontrole varētu sniegt pārliecību par budžetā piešķirto līdzekļu izlietojumu atbilstoši piešķiršanas mērķim. Pieejas modelēšanas rezultāti tiks izmantoti tālākā revīzijas pieejas izstrādē Valsts kontrolē kopumā.
7. Centrālās vēlēšanu komisijas 2021. gada budžets sākotnēji tika apstiprināts 1 820 194 *euro* apmērā, gada laikā tika piešķirtas papildu apropriācijas un kopumā pieejamais budžets sasniedza 2 190 232 *euro*. Faktiski ieplānoto aktivitāšu īstenošanai ir izlietots 2 167 062 *euro* jeb 99% no kopumā piešķirtajiem budžeta līdzekļiem iestādes vispārējiem izdevumiem, kā arī 2021. gada 5. jūnija pašvaldību domes vēlēšanu un 2021. gada 11. septembra Varakļānu novada domes un Rēzeknes novada domes vēlēšanu organizēšanai.
8. Tā kā Centrālās vēlēšanu komisijas budžeta izpildes pārskata par 2021. gadu skaidrojumos nav sniegta informācija par iestādes darbības rezultātiem, revidentu ieskatā Centrālajai vēlēšanu komisijai būtu jāņem vērā starptautiskā labā prakse¹, kas iesaka gada pārskatos sniegt informāciju par darbības mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem un jāizvērtē līdz šim īstenotā prakse, ko pieļauj tiesību akts² un Valsts kases vadlīnijas³, informāciju par budžeta izpildes analīzi un gada laikā sasniegtajiem rādītājiem norādīt tikai gada publiskajā pārskatā. Atliekot ziņošanu par sasniegtajiem mērķiem un rezultātiem rādītājiem līdz 1.jūlijam, sabiedrībai tiek liegta iespēja savlaicīgi vērtēt Centrālās vēlēšanu komisijas darbības rezultātus.
9. Revīzijā novērotā atsevišķu rezultātīvo rādītāju neizpilde pret sākotnēji plānoto nepārsniedz 15%⁴ un Centrālās vēlēšanu komisija šīs novirzes ir pamatojusi, tostarp, (1) par 7% mazāk tika apmācīti vēlēšanu komisiju locekļi, nekā sākotnēji bija plānots, jo Administratīvi teritoriālās reformas ietekmē samazinājās pašvaldību skaits, (2) plānotais vēlēšanu provizorisko rezultātu publicēšanas maksimālais laiks pēc vēlēšanu iecirkņu slēgšanas – 10 stundas – netika sasniegts, jo radās balsu skaitīšanas problēma vienā vēlēšanu iecirknī.
10. Kopumā Centrālās vēlēšanu komisijas definētie rezultāti un rezultatīvie rādītāji raksturo iestādes darbības jomu, tomēr tos varētu pilnveidot. Revīzijā diskusijās ar Centrālās vēlēšanu komisijas vadību panākta vienota izpratne, ka piedalīšanās dažādu līmeņu vēlēšanās, tautas nobalsošanā un referendumos ir svarīgs sabiedrības politiskās līdzdalības veids. Latvijā, tāpat kā vairumā pasaules demokrātisko valstu, ir satraucoša tendence līdzdalībai vēlēšanās samazināties. 2021. gadā Latvijā vēlēšanu līdzdalība vēlēšanās sasniedza zemāko rādītāju – pašvaldību domes vēlēšanās piedalījās tikai 34% balsstiesīgo pilsoņu. Vēlēšanu līdzdalību vēlēšanās ietekmē dažādi faktori, un tā nav tikai no Centrālās vēlēšanu komisijas rīcības tieši izrietoša. Turklāt Centrālās vēlēšanu komisija pauda viedokli⁵, ka vēlēšanu aktivitātes veicināšana atbilstoši likumam “Par Centrālo vēlēšanu komisiju” neietilpst Centrālās vēlēšanu komisijas kompetencē. Atbildība par vēlēšanu politikas veidošanu un vēlēšanu aktivitātes veicināšanu nav uzdots arī nevienai citai institūcijai. Valsts kontroles ieskatā tomēr ir svarīgi noteikt atbildīgās iestādes, kas veidotu vēlēšanu politiku, analizētu vēlēšanu aktivitāti ietekmējošos faktoros un īstenotu

mērķtiecīgas darbības vēlēšanu aktivitātes palielināšanai, tāpēc Valsts kontrole vērsīs Saeimas uzmanību uz to un aicinās apsvērt iespējamās risinājumus.

Citi būtiski jautājumi atbilstoši normatīvo aktu prasībām

11. CVK 2021. gadā, organizējot iepirkumus Vēlēšanu vadības sistēmas (turpmāk – VVS) tehniskās pavadīšanas un lietotāju atbalsta pakalpojumu divu vēlēšanu nodrošināšanai, ir pieļāvusi nepamatoti un acīmredzami sadārdzināta pakalpojuma iegādi, līgumā⁶ paredzētās aktivitātes – speciālistu nepārtraukta atbalsta nodrošināšana Covid-19 apstākļos – ietvaros nepamatoti apmaksājot komersanta darbinieku attālinātu darba vietu aprīkošanu ar profesionālas veikspējas tehniku komersanta pakalpojuma sniegšanas vajadzībām (saskaņā ar revidentu aplēsēm pakalpojuma sadārdzinājums 39 831 *euro*⁷ apmērā). Tādējādi nav ievērotas Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma⁸ noteiktās prasības rīcībai ar publiskas personas mantu.

(02.06.2022. Valsts kontroles padomes lēmuma (protokols Nr.33, 1.§). redakcijā)

Ziņošana par citu informāciju

12. Centrālās vēlēšanu komisijas vadība ir atbildīga par citu gada pārskatā iekļauto informāciju:
- vadības ziņojumu;
 - budžeta izpildes pārskatu un tā pielikumu.
13. Valsts kontroles atzinums neattiecas uz citu gada pārskatā iekļauto informāciju. Veicot finanšu revīziju, Valsts kontroles pienākums ir iepazīties ar citu gada pārskatā iekļauto informāciju un izvērtēt, vai tā nav būtiski atšķirīga no finanšu pārskatā iekļautās informācijas vai revīzijas laikā iegūtās citas informācijas, vai arī kādā citā veidā tā nav būtiski sagrozīta. Ja, pamatojoties uz veikto revīzijas darbu, Valsts kontrole secina, ka cita gada pārskatā iekļautā informācija ir būtiski sagrozīta, tās pienākums ir ziņot par šiem apstākļiem. Iepazīstoties ar vadības ziņojumu, budžeta izpildes pārskatu un tā pielikumu, Valsts kontrole nav konstatējusi apstākļus, par kuriem būtu jāziņo.

Revidējamās vienības vadības atbildība

14. Centrālās vēlēšanu komisijas vadība ir atbildīga par gada pārskata sagatavošanu atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumiem Nr. 344 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kas nodrošina gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības politiku un, sagatavojot gada pārskatu, izvērtēt Centrālās vēlēšanu komisijas spēju turpināt darbību, ņemot vērā visu pieejamo informāciju par turpmākajiem iestādes plāniem, kas aptver vismaz 12 mēnešus pēc bilances datuma.

Valsts kontroles atbildība

15. Valsts kontroles mērķis ir iegūt pietiekamu pārliecību par to, vai finanšu pārskatā kopumā nav krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību, un sniegt par to atzinumu. Pietiekama pārliecība ir augsta līmeņa pārliecība, taču tā negarantē, ka revīzijā, kas veikta saskaņā ar starptautisko revīzijas standartu prasībām, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdu

rezultātā, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti uzskatīt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt ekonomiskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, balstoties uz šiem finanšu pārskatiem.

Šis atzinums stājas spēkā Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta lēmuma par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu spēkā stāšanās brīdī.

Sektora vadītāja p.i,
vecākā valsts revidente

Dzintra Tripane

Departamenta direktore

Ilze Bādere

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Žarikova 67017696

Inga.Zarikova@lrvk.gov.lv

¹ OECD Good Practices for Performance Budgeting, 2019, <http://www.oecd.org/gov/oecd-good-practices-for-performance-budgeting-c90b0305-en.htm> (resurss skatīts 28.03.2022.).

² Ministru kabineta 19.06.2018 noteikumu Nr.344 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 129.2.apakšpunkts.

³ Valsts kases Budžeta izpildes pārskata sagatavošanas vadlīnijas.

⁴ Saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 10. aprīļa instrukcijas Nr. 2 "Instrukcija par valsts budžeta izpildes analīzi". 18.12.punktu, resori sniedz papildu skaidrojumus par izpildes/novērtējuma novirzi, ja pārskata periodā faktiskās izpildes procentuālā novirze no kārtējam gadam plānotās rādītāja vērtības pārsniedz 15 procentus.

⁵ Centrālās vēlēšanu komisijas 27.04.2022. vēstule Nr.01-01.7/77c "Par revīzijas "Par Centrālās vēlēšanu komisijas 2021. gada pārskata sagatavošanas pareizību" ziņojuma projektu".

⁶ CVK un SIA "SOAAR" 01.06.2021. līgums Nr.CVK/34-2021 "Par vēlēšanu vadības sistēmas aktuālo izmaiņu realizāciju, balsošanas un balsu skaitīšanas tehnisko pavadīšanu un lietotāju atbalstu 2021. gada pašvaldības domes vēlēšanās".

⁷ Kā starpība starp līgumu ietvaros iegādātas IKT tehnikas pilnu vērtību vismaz 41 927 *euro* apjomā un aplēsi par vēlēšanu vajadzībām attiecināmo IKT tehnikas amortizācijas vērtību 2096 *euro* apjomā: $41\,927 - 2096 = 39\,831$

⁸ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 2.panta pirmā daļa, 3., 8.pants.